

שם המחקר : איכות חיים של הורים המטפלים בילדיהם עם מוגבלות שכלית התפתחותית בבתי

אב יהודיים וערביים.

שנה: 2018

מס' קטלוגי : 652

שמות החוקרים: אסף חג'אזי בהדרכת: פרופ' אריק רימרן

רשות המחקר: אוניברסיטת חיפה- הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות- בית הספר לעבודה

סוציאלית

מגבלות המחקר והמלצות למחקרי המשך

למחקר זה מספר מגבלות שנובעות בעיקר שנובעות מהיותו מחקר שניוני שנערך על ידי רימרן ועמיתיו (2017). לא ניתן אפוא להרחיב את האוכלוסייה (הרחבת מספרים הגברים או בתי אב ערביים) או לשנות את השאלון כדי להתאימו באופן מיטבי להשוואה בין בתי אב יהודיים וערביים. כך למשל רצוי היה להוסיף שאלות שקשורות לסגנון החיים של בתי אב הערביים.

המחקר ביקש מהמשתתפים לחלוק עם המראיינים מידע אישי, הקשור בדחק ובמצב הכלכלי שלהם. חשיפת פרטים אלה אינה קלה לנשאלים. יש לציין כי המצב הכלכלי נמדד על פי דיווח עצמי, יתכן כי המצב הכלכלי האובייקטיבי הוא שונה. יחד עם זאת עורכי המחקר המקורי דיווחו כי נקטו במשנה זהירות כדי להקפיד על סודיות ודיסקרטיות.

המלצות למחקר עתידי

למחקר זה השלכות מעניינות למחקר ולמדיניות חברתית. ברמה התיאורטית מחקר זה מציע מודל איכות חיים של המטפל העיקרי תוך בחינת מעמדם של משתנים אקסוגניים ומשתנים מתווכים. כמו כן, מחקר זה מחדד ממצאים תיאורטיים בנוגע לקשר בין דחק ואיכות חיים ומציע מדדים נוספים לבחינת איכות חיי המטפל העיקרי לאדם עם משה. מלבד תרומתו התיאורטית, מחקר זה מציע סוגיות מהותיות בתכנון מדיניות החברתית. התובנות שהופקו ממחקר ראשוני זה משאירות שאלות פתוחות רבות וקיים עניין רב לערוך מחקרי המשך שיחקרו אותן לעומק. לאור התיקונים המוצעים למודל איכות חיים סובייקטיבית של למטפל עיקרי באדם עם מוגבלות שכלית אנו לומדים כי דחק הוא מרכיב דומיננטי ומשמעותי בניבוי איכות חיי המטפל ושהוא עומד בפני עצמו. מחקר עתידי צריך לבחון לעומק את

מורכבות מושג הדחק ולהתחקות אחר וסוגי הדחק השונים – משפחתי, אישי, מקצועי וכלכלי – ולתאר את השפעתם הנבדלת על איכות חיי המטפל העיקרי. כמו כן, במחקר זה נבדק הדחק של המטפל העיקרי, אך לא בדקנו דחק של בני משפחה אחרים, בני זוג וילדים; מחקר המשך אמור לדון ולהרחיב על השפעת גידול ילד עם מוגבלות על הסוגים השונים של דחק שחווים שאר בני המשפחה.

המדד הכלכלי הוא משתנה דומיננטי במודל איכות חיים של המטפל העיקרי. כאן בדקנו את הכנסת בית אב לנפש כמדד כלכלי מוחלט, ולאן איננו יודעים על החוויה הכלכלית הספציפית של המטפל העיקרי. ראוי כי מחקר עתידי יבדוק את משמעות התפיסה הסובייקטיבית של המטפל העיקרי את מצבו הכלכלי והשפעתה על איכות חייו.

במחקר הנוכחי לא נבדק המרכיב התרבותי. מצאנו כי בתי אב ערביים נמנים על החמישונים התחתונים ושהם הומוגניים, אך מאידך לא בדקנו את כל מרכיבי התרבות. הנחנו כי החברה הערבית נמצאת במשבר בין מסורתיות למודרנה אך לא בדקנו את רמת המסורתיות. רצוי כי מחקר עתידי יבדוק את רמת המסורתיות בחברה הערבית ובקרב המטפלים העיקריים הערבים באדם עם מוגבלות שכלית בפרט.

לבסוף, את התמיכה החברתית המועטה עליה דיווחו מטפלים עיקריים ערבים זקפנו לחובת משבר המעבר מקהילה מסורתית לקהילה מודרנית. רוב החומר המחקרי והתיאורטי שקיים כיום בסוגיה זו אינו עדכני, על כן חשוב לבדוק את התמורות התרבותיות בחברה הערבית, כמו למשל לבדוק שוב את המודל של יצחק שנל (2002).

- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)